

In Japan is hij een soort popheld wiens logo met trots wordt gedragen door designfetisjisten. Maar ook in de rest van de wereld is Richard Hutten geen onbekend fenomeen door zijn opvallende ontwerpen. Hij geeft vorm voor liefhebbers van hoog (de Koningin) tot laag (kinderen) en heeft vooral geen last van faalangst. Hutten blijft nuchter. 'Ik doe niet aan inspiratie, maar aan probleemanalyse.'

Verblijden in plaats van verleiden

'Ik word nog steeds beter', antwoordt Richard Hutten (35) eerlijk op de vraag of hij nooit bang is dat de bron der inspiratie opdroogt. Het is duidelijk: Hutten is niet voor niets in Rotterdam gaan wonen, de stad van "hard werken", no nonsense en recht voor z'n raap je mening verkondigen. Geen faalangst voor deze ontwerper, dus. 'Faalangst klinkt als een soort writersblock', schokschouderd hij. 'Voor faalangst moet je inspiratie hebben. Ik doe niet aan inspiratie, maar aan probleemanalyse. Vaak zit het antwoord in de vraagstelling van de opdrachtgever. Het is vaak alleen een kwestie van deze naar boven krijgen. Of ik me nauwgezet aan de briefing houd? Nee. Meestal herschrijf ik de briefing. Opdrachtgevers werken niet vaak met ruimtelijk ontwerpers, hebben vooral geen ervaring met inrichting. Ze weten wel dat ze iets nieuws willen, maar niet waaraan het moet voldoen. Een van mijn taken is hen te wijzen op hiaten in de briefing en op punten die eigenlijk irrelevant zijn. Bij de opdracht voor het Filmmuseum, in 2001 verworven, kreeg ik bijvoorbeeld een saai lijstje met

wensen. Ik heb eraan toegevoegd dat het goed zou zijn om een projectie van beelden te tonen, zodat je meteen weet waar je bent. Op een permanent projectiescherm is nu het programma te zien. In de entreehal in een nis, dat was voorheen een stoffig hoekje.'

'Het Filmmuseum zag eruit als een verlopen jeugdsoos', vervolgt hij. 'Het is een monument. Er mag geen spijker in de muur worden geslagen. De idee is: de film begint nu, al direct op het moment dat je het gebouw binnenkomt. De ene ruimte beneden, de entree, is zwart-wit, de ene hoek gitzwart, de andere spierwit. De filmhistorie is immers begonnen met zwart-wit films?'

Boven daarentegen herbergt een zee van kleuren in zijn ontwerp. Hardroze, knalgeel, warm oranje. De tafels zijn met hun schakelementvorm geïnspireerd op Star Wars. In het midden van de ruimte boven in het Filmmuseum is een geïsoleerd gebied gemaakt, afgebakend door tapijt. Diezelfde vorm wordt herhaald in het verlaagde plafond, waarin "ledjes" zijn aangebracht. Analog

'Er moet altijd een duidelijke aanleiding zijn waarom ik iets maak'

aan film, dat in feite bewegend licht is, beweegt zich een sprookjesachtige wolk van lichtjes over het plafond. Het ontwerp moet medio 2003 gereed zijn. Het is uiteraard een hele investering voor de gesubsidieerde instelling. Op dit moment is alleen de hal klaar. Dat kostte alleen al één ton euro. Of café-restaurant Vertigo ook in de restylingsplannen is inbegrepen? Hutten grijnst. 'Nee, was het maar zo. Dat zou ik graag onder handen nemen.'

Hutten vertrouwt op de onuitputtelijkheid van zijn ideeën. 'Ik heb meer ideeën dan tijd om ze te realiseren', zegt hij. 'Het is ook een houding. Laatst beluisterde ik een radio-interview. Er was een kunstenaar te gast die altijd maskers maakte. "En soms schilder je bloemen of fruit", zei-ie. Het kwam heel willekeurig op mij over. Bij mij is het nooit willekeurig. Er moet altijd een duidelijke aanleiding zijn waarom ik iets maak. Het banale, alledaagse boeit mij enorm. Het menselijk handelen. Ik interesseer mij daarnaast voor techniek. Maar de mens staat in al zijn aspecten centraal in mijn werk.'

Zelftherapie

Direct na de Academie voor Industriële Vormgeving in Eindhoven startte Hutten zijn eigen bureau. Was dat niet wat vroeg?

De ontwerper blijkt andermaal over een gezonde dosis zelfkennis te beschikken. 'Ik ben niet zo geschikt om voor een baas te werken', bekennt hij gnuivend. 'Ik had dus geen keuze. Tijdens mijn stages, bij zelfstandig ontwerpers Peer de Bruin en Frans van Praet en in San Francisco bij Ziv Potampa Architects, kwam ik erachter dat ik in geen geval een 9 tot 5-baan keurig achter een bureautje ambieerde. De sfeer op een bureau staat mij tegen. Ik heb nu weliswaar zelf een bureau, maar hier kan ik binnenkomen wanneer het mij goeddunkt.'

Hutten begon als zelfstandig ontwerper in Eindhoven in 1991 en vertrok twee jaar later naar Rotterdam. Zijn "kantoor" annex werkruimte is gelegen op een enigszins naargeestig industrieterrein. Maar de locatie is vlak bij de haven en

het Marconiplein en niet ver van het centrum. De havenstad is wars van decorum: design is immers voor alle Rotterdammers. Zo ligt op een steenworp afstand van het Marconiplein fastfoodrestaurant Kentucky Fried Chicken, fier voorzien van dezelfde stoelen die Hutten ontwierp voor het restaurant van het Centraal Museum in Utrecht.

'Ik hoef niet zonnig naar de hoofdstad', zegt hij gedecideerd. 'Amsterdam heeft niet de stadsallure van Rotterdam. Ik heb hier alle vrijheid. Er is veel meer ruimte, Rotterdam is grootstedelijker. Ook al wordt het wat benauwder en minder ruimdenkend, nu de LPF-gemeenteraad is geïnstalleerd.'

De ontwerper staat niet alleen kritisch ten opzichte van zichzelf en zijn werk, maar ook kritisch tegenover de wereld. In Zwollekerspel, het inmiddels door "grote stad" Zwolle geannexeerde dorp waar hij ter wereld kwam, voelde hij zich niet echt thuis. 'Ik ben nooit ingeburgerd geweest in mijn geboortedorp. Mijn ouders hebben daar enigszins moeite mee gehad. Een paar jaar terug was ik daar bij "de voetbal", om mijn twee broers te zien. "Ik dacht dat je maar twee zoons had?", vroeg men aan mijn moeder. Ik was toch wel een probleemkind, geloof ik.'

Hutten lacht. Hij voelt zich al zijn hele leven ontwerper. In Eindhoven vormde het kale interieur van de kraakpanden waarin hij verbleef een inspiratieve omgeving voor de jonge vormgever. Ook het schoolinstituut, de Academie voor Industriële Vormgeving in Eindhoven, kreeg algauw te maken met zijn licht-anarchistische trekjes en hang naar recalcitrantie. Of liever gezegd: het onderzoeken van de wereld. De academie was uitgekozen omdat hij een kunstacademie niet "concreet" genoeg vond. 'En Delft was weer te technisch. Eindhoven was een mooie middenweg', vindt hij. 'Met mijn medestudenten

Droog Design is een van de eerste en nog steeds trouwste opdrachtgevers van Hutten. Hij ontwierp onder meer het interieur en de vormgeving van de eerste tentoonstelling van Droog & Co, dat afgelopen juni zijn deuren opende. De meeste conceptuele designers zoals Hella Jongerius, Eibert Draisma, Piet Hein Eek en Jurgen Bey hebben hun opleiding genoten in Eindhoven en kregen een warm onthaal door Droog Design. Een van zijn docenten, Gijs Bakker, behoorde later tot de oprichters van Droog Design, waarvoor Hutten reeds sinds de start in 1993 een groot aantal producten ontwierp.

Even recalcitrant als hij zich opstelde op school en thuis, zijn sommige van de latere ontwerpen van Hutten. Voor een tentoonstelling op een beurs in Verona in 1994, waarbij twaalf ontwerpers wereldwijd werd gevraagd een nieuw object te ontwikkelen met als thema "een reis naar Italië", wist hij overtuigend op te vallen. Geen Romeo en Julia voor Hutten. Dat het Vaticaan heulde met de fascisten tijdens WO II, hebben ze geweten. Zijn aversie tegen het catholicisme wegens een katholieke opvoeding leefde hij uit in twee meubels: "Crossing Italy 1 en 2", later veranderd in "S(h)it on it" en "The Cross". Twee banken in de vorm van respectievelijk een swastika en een katholiek kruis reisden niet alleen naar la bella Italia. Ook de rest van de wereld kon meegenieten van de onverbloemde boodschap van de maker. Een bezoeker van een museum in Bremen, waar het swastikameubel werd geëxposeerd, kraste "Nie wieder" in het staal, een incisie die door Hutten prompt wat extra werd uitgediept. Een staaltje van beeldtaalverspreiding die volgens de ontwerper nog effectiever is dan het dupliceren van meubelstukken.

Scarvase

vormde ik een goede club. We namen vrij weinig klakkeloos over van onze docenten. Het afstuderen was pal na mijn stage in San Francisco. Ik kwam in die tijd niet zo goed op gang, doordat ik zag wat er om mij heen gebeurde, en dat was voornamelijk hameren op "vorm om de vorm". Daar had ik geen verwantschap mee. Ik hield mij allereerst bezig met de vraag "Hoe wil ik ontwerper worden?"

Het was een soort zelftherapie. Droog Design bestond nog niet, conceptueel denken evenmin. Hutten studeerde af met een volgens eigen zeggen "vaag" concept. Richting: Mens en Wonen. 'Wat is wonen, vroeg ik mezelf af. Ik heb er een soort wetenschappelijk onderzoek naar verricht. Met die conclusies vond ik de handvatten waardoor ik wel aan de slag kon. Wonen is de plek waar je gewend bent, vond ik uit. Waar je vrienden wonen. Het gaat over mensen. "Mens en Woning" zou het moeten heten, omdat de studie daarop te veel gefixeerd was. Inmiddels is dat gelukkig anders. Een van mijn afstudeerprojecten, de tafelstoel, is bij Droog Design in de collectie opgenomen.'

Comfort en het vertellen van een verhaal zijn twee zaken die om de voorrang strijden bij de ontwerpen van Hutten. Soms wint het ene, soms het andere. Zijn merkidentiteit of handelsmerk vindt hij moeilijk te omschrijven. 'Ik wil gewoon mijn werk laten zien. Ik ben ruimtelijk ontwerper. Mijn doel is producten te maken om mensen te verblijden in plaats van te verleiden. Boris Sipek was in mijn academietijd dé ontwerper van het moment. Ontwerpen met veel krullen en frutsels. Daar zette ik mij tegen af. Talloze ontwerpers, de meeste eigenlijk, willen vooral een mooie vorm creëren. Philippe Starck ook, maar hij kan dat ook als de beste. Maar die manier past niet bij mij.'

Waar ligt de grens tussen vormgeving en kunst, alleen bij het gebruiksaspect? Hutten fronst. 'Ik weet niet of ik dit zo'n boeiende vraag vindt. "Soms ontsnapt er kunst", zei Rietveld. Ik vind het interessant om dingen te maken die dagelijks gebruikt worden. Door het gebruik krijgen die dingen een betekenis. Ik ben geen kunstenaar, maar ontwerper. Maar ik heb geen zin om de zoveelste stoel of tafel

Lees verder op pagina 32

Van de Italiaanse fabrikant Covo kreeg Hutten de voor hem ongebruikelijke opdracht om met glas te gaan werken. Hij reisde twee keer af naar het eilandje Murano, in de buurt van Venetië, om een meesterglasblazer te bezoeken. Zonder vastomlijnd plan: 'Ik wilde per se geen voorbereidende schetsen maken, omdat ik het spannend vond ter plekke te improviseren. Ik had alleen een flesje wijn meegenomen, om de kieskeurige glasblazer in de juiste stemming te brengen.' Die vond het wel een grappig idee om tijdens het glasblazen stante pede een ontwerp te bedenken. Hutten stelde voor vlak na het verhittingsproces het object te laten vallen op een staalplaat op de vloer. Ook ontstond "Scarvase", een vaas met een litteken. Met een stuk staal werd een wand in de vaas gefabriceerd. Met wat "wild vlees" eromheen.

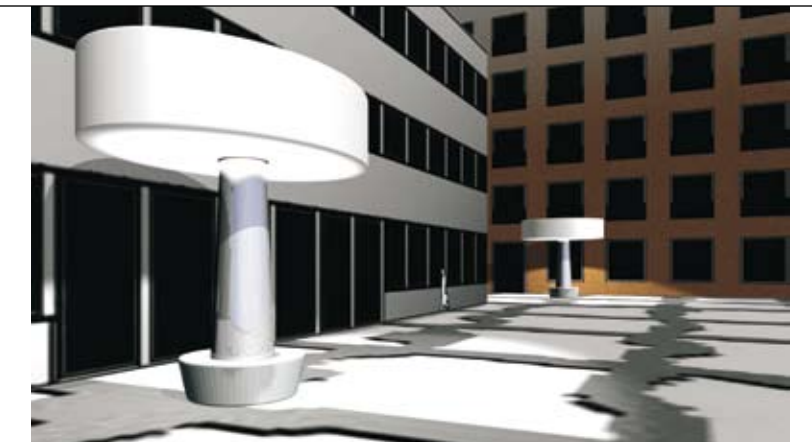
Een Starckiaanse Hutten

Hutten is op het moment met veel nieuwe projecten bezig. Voor opdrachtgever MVRDV maakte hij een buitenmeubel voor een kantoorpark in München. 'Alle gebouwen hebben een ander materiaal, een soort behangetje. De buitenruimte is een soort binnenruimte', legt hij uit. 'Duidelijk was daarnaast niet waar precies de entree was. Daarom heb ik een soort mega-uitvergroot lullig schemerlampje ontworpen als verlichting en tegelijkertijd afdakje, met de voet als een soort bankje waarin bijvoorbeeld een brandhaspel, deurbellen en de huisnummers verwerkt kunnen worden. Bij elke ingang zou een ander object komen te staan. Elk object krijgt als herkenningsbaken door licht een andere kleur. Het moment dat je dichterbij komt gaat-ie feller branden. Het mooiste ontwerp werd in eerste instantie door de klant afgekeurd, omdat het te duur werd. Het nieuwe ontwerp is goedgekeurd en wordt nu gemaakt.'

De ontwerper heeft behalve gevoel voor ontwerpen ook een fijne neus voor marketing en pr. De gele oliejas met Hutten-logo is een handelsmerk geworden en in Japan een felbegeerd item. Ook al zijn dergelijke jassen zonder logo in dumpstores voor een schijntje verkrijgbaar, er wordt grif 350 euro voor neergegeld. Hutten is hot. Ook hier worden er steeds meer van verkocht.

Door de ogenschijnlijk eenvoudige vorm van Hutten ontwerpen lijkt kopiëren bijna onvermijdelijk. In zijn vorig jaar verschenen boek *Taking Form Making Form* komt het fenomeen ter sprake. Ook Hutten heeft te maken met lieden die zijn ontwerpen imiteren of soms rechtstreeks, met goedkopere technieken en materialen, namaken. In hoeverre schaadt hem dat? Hutten haalt zijn schouders op. 'Ik verzin wel weer wat nieuws', bromt hij. 'Een voorbeeld? Vind ik weinig zinvol. Nou eentje dan. In '93, '94, toen ik net bezig was, kreeg ik een brief van Philippe Starck om wat werk naar hem op te sturen met het oog op een eventuele samenwerking. Geleid als ik was, stuurde ik hem een hele lading foto's met prototypes en nog niet gepubliceerde ontwerpen. Er ging een hele tijd overheen, ik hoorde nooit meer iets van hem. Totdat ik een jaar later op de beurs in Keulen van een detaillist een lyrisch verhaal hoorde over één bepaalde stoel van Starck. Toen ik een kijkje nam, stond ik aan de grond genageld: het was mijn concept, op een wat wulpsere, Starckiaanse wijze vormgegeven.'

Hutten stuurde een boze brief richting Parijs. Het kantoor van Starck antwoordde met een briefje, waarin stond: "Goede ontwerpen leiden tot verwarring". 'Ik heb het maar zo gelaten', zegt Hutten mild. Bovendien is hij door Starck naderhand nog enkele keren ingeschakeld bij opdrachten. Zo werden objecten van zijn hand gebruikt in het Delano Hotel in Miami en in het Mondriaanhotel in Los Angeles.

te ontwerpen. Er moet wel een verhaal achter zitten. Voor mensen die niet geïnteresseerd zijn in het verhaal, is er nog altijd de stoel of de tafel.'

Kunststof, zoals polyester, vindt Hutten het interessantste materiaal om mee te werken.

Een veelgebruikte techniek is rotaatschieten, met een mal uit twee delen zodat je een hol product krijgt. 'Het is een low tech techniek met thermoplasten', vertelt hij. 'Ik heb zelf een machine ontwikkeld, waarmee je met thermo-harders, een soort tweecomponentenlijm, twee verschillende soorten materialen kunt verwerken. Een verrassingstechniek, want je weet van te voren nooit helemaal exact wat voor ontwerp uit de machine tevoorschijn komt.'

Hout gebruikt hij ook nog steeds. 'Maar plastic vind ik een even eerlijk materiaal. Kunststof heeft een slechte naam gekregen omdat het ooit als imitatiemateriaal is ontwikkeld. En dat het minder milieuvriendelijk zou zijn is een fabeltje. Voor hout worden bossen gekapt. Ik gebruik in ieder geval nooit tropisch hardhout, maar Noord-Amerikaans of Europees hout.'

Richard Hutten werd in 1967 geboren in Zwollerkerspel. In 1991 studeerde hij af aan de Eindhovense Academie voor Industriële Vormgeving. Direct daarop begon hij zijn eigen bureau, eerst in Eindhoven, daarna verhuisde hij naar Rotterdam. Hij kreeg in 1992 de Meubelprijs voor Jonge Ontwerpers, en in 1997 de Stijlprijs van de Nederlandse Meubelprijzen. Als ruimtelijk vormgever stort hij zich op de meest uiteenlopende ontwerpen: van tafelstoel tot tentoonstellingsruimte en van kinderservies tot skippybal. Restylen van ruimten hoort ook tot zijn werk. Opdrachtgevers onder meer: Hidden, Harvink, DMD, Planet, REEEL, E&Y Tokyo, Donna Karan New York, Moss New York, Karl Lagerfeld, KPN Telecom, Englander, S.M.A.K., DMD, Pure-design Toronto.

Hutten is verantwoordelijk voor de inrichting van het restaurant en de bookshop van het Centraal Museum in Utrecht. In 2002 kreeg hij de opdracht de stoelen voor het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima te ontwerpen.

In Brussel werd in 2001 het First Design Assembly gehouden, waar Hutten met andere beroemde ontwerpers discussieerde over "non-design" en over hoe ontwerpers zich zouden moeten positioneren in een wereld die zelf één groot designwerk is geworden. 'Het was een moeizaam debat', herinnert Hutten zich. 'Een toeschouwer poneerde dat wij maar een stelletje arrogante ontwerpers waren die maar één keer iets interessants hadden gemaakt.'

Marti Guixé was ook aanwezig. Hij zei onder meer "Everything is overdesigned, there already is too much of everything". Klopt dat volgens Hutten?

'Guixé noemt zichzelf ex-ontwerper', antwoordt hij. 'Tot op zekere hoogte ben ik het met hem eens. Te pas en te onpas wordt alles design genoemd. Twaalf jaar geleden heb ik niet voor niets als reactie op de Sipeks van deze wereld de uitdrukking "no sign of design" gelanceerd in de vorm van een archetypische houten tafel. Vorm om de vorm boeit mij niet. Maar heel weinig superestheten die weten te verleiden, kunnen daar iets geslaagds van maken. Zoals bij de aantrekkingskracht tussen man en vrouw. Mijn werk gaat over de relatie die vrienden met elkaar hebben.'